

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5. Vtrum hoc sit grauissimum omnium peccatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

hoc sacramentum, peccet, videtur etiam quod peccaretur dicendo, quod pater esse falsum: cum ecclesia omnibus hoc sacramentum videndum; & adorandum proponat: ergo peccator non peccat ex hoc, quod manducat hoc sacramentum.

¶ Præterea. Contingit quandoque, quod aliquis peccator non habet conscientiam sui peccati, non tamen talis peccare videtur, corpus Christi sumendo: quia secundum hoc omnes peccarent qui sumunt, quasi periculose exponentes, cum Apostolus dicat primæ Corinth. quarto. Nihil mihi conscius sum: sed non in hoc iustificatus sum: non ergo videtur quod peccatori cedat in culpam, si hoc sacramentum sumat.

SED CONTRA est, quod Apostolus dicit primæ Corinth. v. decimo. Qui manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit, id est, eodem rationem. Dicit autem glossa ibidem, quod indigne manducat, & bibit, qui in crimine est, vel irreuerenter tractat. ergo qui est in peccato mortali, si hoc sacramentum accipiat, damnationem acquirit, mortaliter peccans.

RESPON. Dicendum, quod in hoc sacramento sicut in alijs, id quod est sacramentum, est signum eius, quod est res sacramenti. Duplex autem est res huius sacramenti, sicut supra dictum est. Vna quidem, quæ est significata & contenta, scilicet ipse Christus: alia autem est significata & non contenta, scilicet corpus Christi mysticum, quod est societas sanctorum. Quicumque ergo hoc sacramentum sumit, ex hoc ipso significat se esse Christo unitum, & membris eius incorporatum: quod quidem fit per fidem formatam, quam nullus habet cum peccato mortali. Et ideo manifestum est, quod quicumque cum peccato mortali hoc sacramentum sumit, falsitatem in hoc sacramento committit, & ideo incurrit sacrilegium, tamquam sacramenti violator, & propter hoc mortaliter peccat.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Christus in propria specie apparens, non exhibebat se tangendum hominibus in signum spiritualis unionis ad ipsum, sicut exhibetur sumendus in hoc sacramento. Et ideo peccatores eum in propria specie tangentes, non incurrebant crimen falsitatis circa diuinam, sicut peccato res sumentes hoc sacramentum. Et præterea Christus adhaererebat similitudinem carnis peccati; & ideo conuenienter se peccatoribus tangendum exhibebat: sed remota similitudine carnis peccati per gloriam resurrectionis, se tangi prohibuit a muliere, quæ defecit fidei circa ipsum patiebatur, secundum illud Ioan. 20. Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem meum, scilicet in corde tuo, vt Augustinus exponit. Et ideo peccatores qui defectum fidei formatæ patiuntur circa Christum, repelluntur a contactu huius sacramenti.

AD SECUNDUM dicendum, quod non quælibet medicina comperit secundum quemlibet statum infirmitatis. Nam medicina, quæ datur iam liberatis a febre, ad confortationem noceret, si daretur adhuc febricitantibus: ita etiam baptismus, & poenitentia sunt quasi medicina purgatiua, quæ dantur ad tollendam febrem peccati: hoc autem sacramentum est medicina confortatiua, quæ non debet dari, nisi liberatis a peccato.

AD TERTIUM dicendum, quod maxima bona intelligit Augustinus virtutes animæ, quibus nullus male vititur, quasi principijs mali usus: Virtus tamē eis aliquis male: quasi obiectis mali usus, ut patet in his, qui de virtutibus superbiunt: ita & hoc sacramentum quantum

est ex se, non est principium mali usus, sed obiectum. unde Augustinus dicit: multi indigne accipiunt corpus Christi, per quod docemur, quam cauendum sit male accipere bonum: ecce enim per bonum factum est malum, dum male accipitur bonum: sicut econtra Apostolo per malum factum est bonum, cum bene accepit malum, scilicet cum stimulum Satanæ patienter portauit.

AD QUINTUM dicendum, quod per usum non accipitur ipsam corpus Christi, sed solum sacramentum eius: quia scilicet non pertingit usus ad substantiam corporis Christi, sed solum ad species sacramentalis, ut supra dictum est: sed ille qui manducat, non solum sumit species sacramentales, sed etiam ipsum Christum, qui est sub eis. Et ideo a uisione corporis Christi nullus prohibetur, qui sit sacramentum Christi consecutus, scilicet baptismum. Non baptizati autem non sunt admittendi, etiam ad inspectionem huius sacramenti, ut patet per Dionysium in libro Ecclesiæ Hierar. sed ad manducationem non sunt admittendi, nisi soli illi, qui non solum sacramentaliter, sed etiam realiter sunt Christo coniuncti.

AD QUINTUM dicendum, quod hoc quod non habet aliquis conscientiam sui peccati, potest contingere dupliciter. Vno modo per culpam suam, uel quia per ignorantiam iuris, quæ non excusat, reputat non esse peccatum quod est peccatum (puta si aliquis fornicator reputaret simplicem fornicationem non esse peccatum mortale) uel quia negligens est in examinatione sui ipsius: contra id quod Apostolus dicit II. Corinth. 11. Probet autem seipsum homo. & sic de pane illo edat, & de calice bibat: Et sic nihilominus, peccat peccator sumens corpus Christi, licet non habeat conscientiam peccati, quia ipsa ignorantia est ei peccatum: alio modo potest contingere sine culpa ipsius: puta cum doluit de peccato, sed non est sufficienter contritus: & in tali casu non peccat sumendo corpus Christi: quia homo per certitudinem scire non potest, utrum sit uere contritus: sufficit enim, si in se signa contritionis inueniat, puta si doleat de præteritis, & proponat cauere de futuris. Si uero ignorat hoc quod fecit, esse actum peccati, propter ignorantiam facti, quæ excusat (puta si accessit ad non suam, quam credebatur esse suam) non est ex hoc dicendus peccator: si militer etiam si totaliter est peccatum oblitus, sufficit ad eius deletionem generalis contritio, ut infra dicitur. unde iam non est dicendus peccator.

ARTICVLVS V.

Vtrum accedere ad hoc sacramentum cum conscientia peccati, sit grauissimum omnium peccatorum.

AD QUINTUM sic proceditur. Videtur, quod accedere ad hoc sacramentum cum conscientia peccati, sit grauissimum omnium peccatorum. Dicit enim apostolus I. ad Corinth. 11. Quicumque manducaverit panem, & biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis & sanguinis Domini: gloriæ, hoc est, ac si Christum occiderit, punietur: sed peccatum

Trac. 2. in Ioann. circa prin. tom. 9.

q. 76. ar. 7.

Cap. 7. eccl. Hier. par. 3. paua prin.

Non est peccatum mortale peccatus.

Super quaest. septima articulum quintum.

In articulo 5. eiusdem q. Durand. occurrit in 4. sententia. distin. 9. q. 2. articulo 2. obiciens contra rationem, & conclusionem Auctoris, in hoc, quod dicit sacrilegium indigne communicantium esse grauius peccatum omnibus peccatis, quæ sunt contra puras creaturas.

Et contra conclusionem quidem dicit factis graue uideri plus peccare irreuerenter sumentem eucharistiam, quam iniuste occiderem proximum. Contra

4. di. 9. ar. 9. q. 2. & 1. co. 11. lec. 5.

Glo. interli nearis ibi sent.

Contrarationem autem, quia propositio dicens, sicut se habet obiectum ad obiectum, ita se habet actus ad actum, non est necessaria quando actus sunt diversarum rationum: sed solum quando sunt unius rationis: grauis est, non contumelia dehonore principis quam ciuem sed grauis est occidere ciuem, quia uerbo dehonore principis.

¶ Ad hoc dicitur, quod propositio est necessaria in utroque actibus, intellectus tamen in litera exponitur, & communiter etiam intelligitur. si de grauitate peccatorum ex proprio genere actus, non ex obiecto, unde habet speciem actus, pensatur. Et ueritas eius patet ex eo, quod diuinus malus esse peccatum secundum suum genus blasphemiam Dei qua homicidium: & tamen isti actus sunt diuersarum rationum, & ad hoc possent multa exempla adduci. Nec graue uidetur sapientibus, magis esse peccatum secundum suum genus hoc sacrilegium, quam simplex homicidium: quoniam intelligitur homicidium esse grauius aliunde, sed ex dano utre illarum & aliis humiliorum.

¶ **RESPON.** Dicendum, quod (sicut in secunda parte dictum est) dupliciter aliquod peccatum potest dici grauius alio: uno modo, per se alio modo, per accidens: per se quidem secundum rationem suam speciei, quae attenditur ex parte obiecti. Et secundum hoc quanto id contra quod peccatur, est maius, tanto peccatum est grauius. Et quia diuinitas Christi est maior humanitate ipsius, & ipsa humanitas est potior quam sacramenta humanitatis, inde est quod grauius peccata sunt quae committuntur in ipsam diuinitatem: sicut est peccatum infidelitatis & blasphemiae: secundum dario autem sunt grauius peccata, quae committuntur in humanitatem Christi: unde & Mattha. 12. dicitur, qui dixerit uerbum contra Filium hominis, remittetur ei; qui autem dixerit uerbum contra Spiritum sanctum, non remittetur ei, neque in hoc seculo, neque in futuro. Tertio autem loco sunt peccata, quae committuntur contra sacramenta, quae pertinent ad humanitatem Christi, & post hoc sunt alia peccata, contra puras creaturas. Per accidens autem unum peccatum est grauius alio ex parte peccantis, puta peccatum quod est ex ignorantia uel infirmitate, est leuius peccato, quod est ex contemptu uel ex certa scientia; & eadem ratio est de aliis circumstantiis. Et secundum hoc, istud peccatum in quibusdam potest esse grauius, sicut in his qui ex actuali contemptu, cum consci-

Christum occidentium, uidetur fuisse grauius. ergo & hoc peccatum, quo aliquis cum conscientia peccati ad mensam Christi accedit, uidetur esse grauius.

¶ 2 Præterea. Hieron. dicit in quadam epistola, quid tibi cum feminis, qui ad altare cum Deo fabularis? dic sacerdos, dic clerice, qualiter eisdem labijs filium Dei oscularis, quibus osculatus es labiame reitricis, o Iuda. osculo Filium hominis tradis. Et sic uidetur fornicator ad mensam Christi accedens peccare, sicut Iudas peccauit, cuius peccatum fuit grauius: sed multa alia peccata sunt grauiora, quam peccatum fornicationis, & precipue peccatum infidelitatis, ergo cuiuslibet peccatoris ad mensam Christi accedentis peccatum est grauius.

¶ 3 Præterea. Magis est abominabilis Deo immunditia spiritalis, quam corporalis: sed si quis proiecerit corpus Christi in lutum uel sterquilinum, grauius reputaretur eius peccatum. ergo grauius peccat, si ipsum sumat cum peccato, quod est immunditia spiritalis. ergo hoc peccatum est grauius.

¶ **SED CONTRA** est, quod super illud Io. 15. Si non uenissem, & locutus eis non fuisset, peccatum non haberent, dicit Augu. hoc intelligendum esse de peccato infidelitatis, quo tenentur cuncta peccata. & ita uidetur hoc peccatum non esse grauius, magis sed peccatum infidelitatis.

¶ **AD PRIMUM**, ergo dicendum, quod peccatum indigne sumentium hoc sacramentum, comparatur peccato occidentium Christum, secundum similitudinem (quia utrumque committitur contra corpus Christi) non tamen secundum criminis quantitatem: peccatum enim occidentium Christum, fuit multo grauius, primo quidem, quia illud peccatum fuit contra corpus Christi in specie propria: hoc autem peccatum est contra corpus Christi, in specie sacramenti. secundo, quia illud peccatum processit ex intentione nocendi Christo, non autem hoc peccatum.

¶ **AD SECUNDUM** dicendum, quod fornicator accipiens corpus Christi, comparatur Iudae Christum osculanti, quantum ad similitudinem criminis (quia uterque ex signo charitatis Christum offendit) non tamen quantum ad criminis quantitatem, sicut etiam prius dictum est. Hæc tamen criminis similitudo non minus competit alijs peccatoribus, quam fornicatoribus. Nam & per alia peccata mortalia agitur contra charitatem Christi, cuius signum est hoc sacramentum, & tanto magis, quanto peccata sunt grauiora: secundum quid tamen, peccatum fornicationis magis reddit hominem ineptum ad perceptionem huius sacramenti, in quantum scilicet per hoc peccatum spiritus maxime carni subijcitur, & ita impeditur feruor dilectionis, qui requiritur in hoc sacramento. Plus tamen ponderat impedimentum ipsius charitatis, quam feruoris eius: unde & peccatum infidelitatis, quod funditus separat hominem ab ecclesia unitate, simpliciter loquendo, maxime hominem ineptum reddit ad susceptionem huius sacramenti, quod est sacramentum ecclesiasticae unitatis, ut supra dictum est. vnde & grauius peccat infidelis accipiens hoc sacramentum, quam fidelis peccator, & magis contemnit Christum, secundum quod est sub hoc sacramento, praesertim si non credat Christi uere sub hoc sacramento esse: quia quantum est in se, diminuit sanctitatem huius sacramenti, & uirtutem Christi operantis in hoc sacramento, quod est contemnere ipsum sacramentum in seipso. Fidelis autem, qui cum conscientia peccati sumit, contemnit hoc sacramentum, non in seipso, sed quantum ad usum, indigne accipiens: vnde & Apostolus prima Corinth. 11. assignans rationem huius peccati dicit, non dijudicans corpus Domini, id est, non discernens ipsum ab alijs cibis, quod maxime facit ille, qui non credit Christum esse sub hoc sacramento.

¶ **AD TERTIUM** dicendum, quod ille qui proiecerit hoc sacramentum in lutum, multo grauius peccaret, quam ille, qui cum conscientia peccati mortalis ad hoc sacramentum accedit. Primo quidem, quia ille hoc faceret ex intentione iniuriam faciendi huic sacramento, quod non intendit peccator indigne corpus Christi accipiens. Secundo, quia homo peccator est capax gratiae, unde etiam magis est aptus ad suscipiendum hoc sacramentum, quam quacumque alia irrationalis creatura: unde maxime inordinate uteretur hoc sacramento, qui proiecerit ipsum canibus ad manducandum, uel qui proiecerit in lutum concalcandum.

¶ **AD QUARTUM** dicendum, quod si quis proiecerit hoc sacramentum in lutum, multo grauius peccaret, quam si quis proiecerit in aquam, quia in aqua peccatum est grauius, quod est contra naturam, quam in lutum, quod est contra naturam. Et magis peccat, qui proiecerit in aquam, quam qui proiecerit in lutum, quia in aqua peccatum est contra naturam, quam in lutum, quod est contra naturam. Et magis peccat, qui proiecerit in aquam, quam qui proiecerit in lutum, quia in aqua peccatum est contra naturam, quam in lutum, quod est contra naturam.

Tract. 2. q. 9. in Io. inter mediu & primum. 9.

2. q. 73. ar. 6. & 2. q. 73. ar. 3.

2. q. 73. ar. 6. & 2. q. 73. ar. 3.

Super